

מסורת הש"ס

(א) וְלֵעֵלֶב נֶבֶל: וְשִׁירָן, (ב) וְשִׁירָן פִּרְשֵׁי תַנְיִן כִּי דִי' (וִיכִיר), (ג) וְשִׁירָן יֵט. כִּי דִי' קָסוּ, (ד) וְלֵי לְאֹחֵר דִּי' (נִקְיוּן), (ה) וְשִׁירָן טַפֵּף: לְנִקְיוּן, (ו) וְשִׁירָן טַפֵּף: כִּי דִי' חוֹבָה, (ז) מִכָּאן עַד שְׁמַע זֶה מְדַבֵּר הַמֶּלֶךְ: כִּי אֵם אֵלֶּה בְּלִין וְעַד הַסּוֹפֵרִים וְכַתּוּבִים כְּפִי' מִהֲרִי"מ,

תורה אור השלם

1. הַבֶּשֶׁר עוֹדֵן בֵּין שְׁנֵיהֶם יִסְרָךְ יִקְרָה רָאָה? הַרְחָה קָבֵעַ אֵין יִי בָּעֵם מִקְדָּה רָבָה מֵאֵד: בְּמִדְבָּר יֵא לֵג

הנהגות הב"ח

(א) גַּם לְמַחֵר כִּי הַשָּׂמֶל: (ב) שֶׁם סְכּוּדָה אִמֵּר אֲשַׁכְחִימִנִּי: (ג) אֲשַׁכְחִימִנִּי:

לעזי רש"י

אֲשַׁכְחִימִנִּי (אֲשַׁכְחִימִנִּי טו). מִרְחִיב:

**אילימא ב"ש** אומרים מקנה. פיו: ולא מדיח. זמים שהקינו יפה מן ההדחה ולא הוכרה כאן הדחה: **זנים הלל** אומרים מדיח **ולא בעי קינוח**. דלל סגי ליה בקינוח אלל מדיח זמים והוא עיקר ואין צריך קינוח: **אין קינוח פה**. להכשיר לאכול בשר אחר גבינה:

**אילימא** בית שמאי אומרים מקנה ולא בעי מדיח ובית הלל אומרים מדיח ולא בעי מקנה אלא הא דאמר רבי זירא אין קינוח פה אלא בפת כמאן כב"ש אלא בית שמאי אומרים מקנה ולא בעי מדיח ובית הלל אומרים אף מדיח<sup>(א)</sup> הוי ליה מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל ולתנייה גבי קולי בית שמאי וחומרי בית הלל אלא בית שמאי אומרים מקנה והוא הדין למדיח וב"ה אומרים "מדיח והוא הדין למקנה מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי גופא אמר רבי זירא אין קינוח הפה אלא בפת והני מילי בדחימי אבל בדשערי לא ודחימי גמי לא אמרן אלא בקירא אבל בחמימא משמר שטרי והני מילי ברכיבא אבל באקושא לא והלכתא בבבלי מילי הוי קינוח לבר מקמחא תמרי וירקא בעא מיניה רב אסי מרבי יוחנן כמה ישהה בין בשר לגבינה א"ל ולא כלום איני והא אמר רב חסדא יאכל בשר אסור לאכול גבינה גבינה מותר לאכול בשר אלא כמה ישהה בין גבינה לבשר א"ל ולא כלום גופא אמר רב חסדא אכל בשר אסור לאכול גבינה גבינה מותר לאכול בשר אמר ליה רב אחא בר יוסף לרב חסדא בשר שבין השניים מהו לקרי עליה יבשר עוודנו בין שניהם אמר מר עוקבא אנא להא מלחא חלא בר חמרא לגבי אבא דאילו אבא כי הוה אכיל בשרא האידנא לא הוה אכל גבינה עד למחר<sup>(ב)</sup> עד השתא ואילו אנא בהא סעודתא הוא דלא אכילנא ילסעודתא אחריתא אכילנא אמר שמואל אנא להא מלחא חלא בר חמרא לגבי אבא דאילו אבא<sup>(ג)</sup> הוה סייר נכסיה תרי זמני ביומא ואנא לא סיירנא אלא חדא זיימנא שמואל למעמיה דאמר שמואל מאן דסייר נכסיה כל יומא משכח אסתירא אביי הוה סייר נכסיה כל יומא ויומא חד פגע באריסיה דדרי פתכא דאופי אמר ליה הני להיכא אמר ליה לבי מר אמר ליה<sup>(ד)</sup> כבר קדמוך רבנן רב אסי הוה סייר נכסיה כל יומא אמר היכא נינהו כל הני אסתירי דמר שמואל יומא חד הוא צינורא דבדקא בארעיה שקליה לגלימיה כרכיה אותביה בגוה רמא קלא אתו אינשי סכרוה<sup>(ה)</sup> (ו)<sup>(ז)</sup> אשכחתינהו לכולהו איסתרי דמר שמואל: אמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשייני מים ראשונים מצוה ואחרונים חובה מיתבי מים ראשונים ואחרונים חובה רשות חובה קרי לה גופא מים ראשונים ואחרונים חובה ראשונים נוטלין בין בכלי בין על גבי קרקע אחרונים אין נוטלין אלא בכלי ואמרי לה אין נוטלין על גבי קרקע מאי ביניהו איכא ביניהו קינסא מים ראשונים נוטלין בין בחמין בין בצונן אחרונים אין נוטלין אלא בצונן מפני שחמין מפעפעין את הידים ואין מעבירין את הזוהמא: מים ראשונים נוטלין בין בחמין בין בצונן: אמר רב יוסף בר ינאי לא שנו אלא שאין היר

צרכה אכל אחרונים שהם לצורך אדם משום מלח סדומית אין טעוין<sup>(א)</sup> צרכה<sup>(ב)</sup> ומכאן כתב רבינו יהודה בפרק צמח מדליקין בתוספ' שאין לצרך על קריאת שמע שלפני מטמו אשר קדשנו במזמתי וזונו לקרות שמע ואם תאמר אלמנעיים כגון צין גבינה לצרך שהן לצורך מלוא יהיו טעוין צרכה ו"ל דאין זה כי אם הכשר אכילה כמו ניקור חלב ומליחת בשר:

כל הבשר פרק שמיני חולין

קה.

עין משפט  
נר מצוה

א ב מיי פ"ט מהל' מלכות אסורות הל' כו טו"ע י"ד סימן פט כ"ב: יא ב מיי שם הל' כח טור ש"ע י"ד סי' פט טע"ף א: יב ד מיי שם הל' כו טו"ע שם טע"ף: יג ה ד מיי שם הל' כח טו"ע שם טע"ף: יד ז מיי פ"ו מהלכות ברכות הל' ג סגמ טע"ן כ טור ש"ע א"ח סי' קנח טע"ף א ונכ"ח אלפס עוד ברכות פ"ח דף מד: טו ח מיי שם טע"ש ט"ז ט מיי שם סגמ טע"ש טו"ע א"ח סי' קפא טע"ף: יז ט מיי שם הל' ג סגמ שם טו"ע א"ח סי' קנח טע"ף: יח כ מיי שם סגמ שם טו"ע א"ח סי' קפא טע"ף: יט מ מיי שם סגמ שם טו"ע א"ח סי' קס ט"ו: כ ב מיי שם טו"ע א"ח סי' קפא טע"ף: א

שיטה מקובצת

א' אתו אינשי סכרוה אמר אשכחתינהו לכולהו:

רבינו גרשום

ב"ש אומרים מקנה. כלומר בפת: ואי בעי תימא מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי. כלומר ב"ש אומרים מקנה זו היא הפה וב"ה אומרים מדיח אלו ידיו אבל בפה מדור ב"ה לב"ש דאין קנוח הפה אלא בפת: בשר של בין השניים מהו. כלומר אם יש לו בשר בין השניים מהו שיאכל בגינה: פתכא דאופי. משאוי של עצים היה נושא לביתו בלא ידיעתו דאביי: אמר ליה כבר קדמוך רבנן. כלומר רבנן דאמרי דמאן דסייר נכסי מישתבח ביה איתתרא קדמוך דאנא חזייתך דאי לא הוה חזייתך היית מגנבו ממני: חזא צינורא דבדקא. כלומר א' רבוע ארעא ורשפי מיא לארעיה: מצוה לגבי רשות חובה קרי לה: נוטלין בין בכלי בין על גבי קרקע. כלומר בין שמקבלין אותו בכלי בין שנוטלין ע"ג קרקע: אחרונים אין נוטלין. א"כ מקבלין אותן המים ששופכין על הידים בכלי דבעינן למיטר קמן דריות רעה שורה עליהן ואמרי לה אין נוטלין ע"ג קרקע: איכא ביניהו קינסא כו'. כלומר דמקבלין אותו ע"ג חתיכה של עץ למ"ד אין נוטלין אלא בכלי ע"ג קינסא לאו כלי הוא למ"ד דאין נוטלין ע"ג קרקע ע"ג קינסא שפיר דמי: בין בחמין בין בצונן. כלומר בין ממים חמין בין ממים צונן: לא שנו אלא שאין היד

א' אולי צ"ל נפחת האדר וטעמי מילא לארעיה.

**אילימא** ב"ש אומרים מקנה ולא בעי מדיח. פירש בקונטרס שהקינוח יפה מן ההדחה ולא הוכר כאן הדחה וצ"ה אומרים מדיח ולא בעי מקנה ולא סגי ליה בקינוח אלל מדיח זמים והוא עיקר ואינו צריך קינוח ולא בעי אלל מקנה ולא מדיח מדיח ולא מקנה ועוד אמאי דחיק לאסקוקי דלל פליגי לימא דלצית שמאי עדיף קינוח וצית הלל סברי דלף בהדחה לחודיה סגי כמו בקינוח לחודיה לכן נראה דפשיטא ליה למסדר הש"ס דהדחה עדיף מקינוח והכי פירושא צית שמאי סברי מקנה ולא בעי מדיח כלומר בקינוח סגי אע"ג דגרע ולא בעי מדיח דעדיף וצ"ה סברי מדיח לחודיה בעינן והשתא הוה ליה למימר ולא סגי במקנה דגרע אלל אידי דנקט לצ"ש ולא בעי נקט נמי לצית הלל והשתא הוה ליה למיפך אס כן הוה ליה מקולי צית שמאי ומחומרי צ"ה אלל דלית ליה פירכא אחריית ולא מנ"י לשנויי דצית שמאי תרתי בעי ונקט מקנה והוא הדין דבעי מדיח צדדיה וצית הלל סברי דסגי בחד או מדיח או מקנה דאס כן הוה ליה לצית הלל למינקט מקנה דהוי צדדיה טפי דגרע ממדיח:

**מקנה** וח"ה למדיח. תרווייהו בעינן כדפי' בקוננו וכו' פ' ר"ח: **לסעודתא** אחריתא אבינא. לאו כסעודתא סרגילין לעשות אמת שחרית ואמת ערבית אלא אפילו לאלתר אס סילק השולמן וצריך מותר דלא פלוג רבנן: **מים ראשונים** מצוה ואחרונים חובה כו'. צצרכות צקוף פרק אלו דצרכים (דף נג: ושם) דריש תרווייהו מקרא מוהתקדשתם אלו מים ראשונים והייתם קדושים אלו מים אחרונים ואסמכתא צצלמא הוא דהא טעמא דמים אחרונים הוי משום מלח סדומית כדאמר בסמוך ואנו לפי שאין מלח סדומית מנ"י ציינו לא נהגו זמים אחרונים והכי נמי כי דריש התם כי קדוש זה שמן שהיו סקין את ידיהן להעביר את הזוהמא הוי אסמכתא דלא מנ"י צצוס מקום שהיא שמן לא חובה ולא מלוא והא דאמר התם כשם שהמוזהס פסול לעבודה כך ידים מוזהמות פסולין לצרכה היינו להם שהיה הדבר עליהם חובה ליעול אחר סעודה לפיכך נחשבות כמוהמות וצריך להקדים ליעול קודם צרכה וא"ת למאי נפקא מינה הא דראשונים מלוא ואחרונים חובה מה לי מלוא מה לי חובה הא תרווייהו חובה דקדמתי צצרייתא ולא רשות ואומר רבינו תם דנפקא מינה לענין מלחמת הרשות דתנן צצ"ק דעירובין (דף י"א). דפטורין מרחילת ידים וקאמר רב חייל צצ"ק לא שנו אלא מים ראשונים אכל אחרונים לא דאמר רב יהודה צציה דרב חייל מפני מה אמרו מים אחרונים חובה מפני שמלח סדומית כו' וצצלכות גדולות פירש דראשונים שהם מלוא משום סך תרומה טעוין